

په نام خدا

موضوع: نانو ساختار

تعداد صفحات: ۶

تاریخ: ۱۴۰۳/۰۷/۲۰ آرديبهشت ماه

اعضای گروه:
ستایش صابری

زهرا خاکی

استاد راهنمای:
سارا طاهریان
دکتر فاطمه احمدی
مهدیه انصاری

نانو ساختار چیست؟

نانوذرات تجمیعی از ذرات سازنده (اتم یا مولکول) با اندازه بین ۱ تا ۱۰۰ نانومتر را نانوذرات می‌گویند. عوامل تأثیرگذار بر خواص این مواد اندازه و جنس ذرات است. نانوذرات بسته به کاربردشان می‌توانند در اشغال مختلف مانند کروی، بیضوی، مکعبی و غیره ساخته شوند. همچنین این مواد می‌توانند از یک یا چند جزء تشکیل شده باشند.

۱. چه موادی نانو ساختار می‌گویند؟

هر ماده‌ای از سه بعد تشكیل شده است، اگر حداقل بخی از این ابعاد در مقیاس نانو باشد. یعنی بین ۱ تا ۱۰۰ نانومتر باشد، به این ماده، یک ماده نانو ساختار گفته می‌شود. همچنین به بعدی که در مقیاس نانو باشد اصطلاحاً بعد آزاد گفته می‌شود، زیرا هر مقداری می‌تواند داشته باشد. نانومواد را بر اساس تعداد ابعاد آزادی که دارند تقسیم‌بندی می‌کنند.

۲. طبقه‌بندی انواع نانو ساختارها بر اساس تعداد ابعاد آزاد

نانو ساختارها بر اساس تعداد ابعاد آزاد به چهار دسته، نانومواد صفر بعدی نانومواد یک بعدی نانومواد دو بعدی و نانومواد سه بعدی تقسیم می‌شوند. انواع نانو ساختارها (با رنگ فارنگی) نشان داده شده‌اند.

نانومواد صفر بعدی (OD):

موادی که در هر سه بعد دارای اندازه نانومتری می‌باشند و هیچ بعد آزادی ندارند. بر اساس برخی دسته‌بندی‌ها به این دسته از نانوساختارها، نانوذرات نیز گفته می‌شود. عوامل تاثیرگذار بر خواص نانوذرات، اندازه و جنس ذرات هستند. نانوذرات می‌توانند بسته به کاربردشان در اشكال مختلف مانند کروی، بیضوی، مکعبی، منشوری، ستونی و... ساخته شوند. نانوذرات ممکن است از یک جزء تشکیل شده باشند یا اینکه ترکیبی از چند جزء (ماده) باشند. همچنین نانوذرات می‌توانند به صورت خالص و یا ترکیبی از چند ماده مختلف باشند. نانوذرات کاربردهای مختلفی در صنایع مختلف مانند اتومبیل (ضد خش کردن بدنه، ضد بخار کردن شیشه‌ها، لاستیک‌های مقاوم و...)، پزشکی (ساخت داروهای جدید، تشخیص علایم بیماری‌ها و...)، تصفیه آب و فاضلاب، الکترونیک، صنایع نظامی و... دارند.

نانومواد تک بعدی (1D)

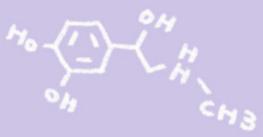
نانومواد تک بعدی دارای دو بعد در مقیاس نانو و یک بعد آزاد می‌باشند. نانوسیم‌ها، نانومیله‌ها، نانولوله‌ها، نانوالیاف همگی جز مواد نانوساختار تک بعدی می‌باشند. عوامل تاثیرگذار روی خواص نانوساختارهای تک بعدی، جنس و نسبت طول به قطر (L/d) آن می‌باشد.

مهمترین ویژگی نانوساختارهای تک بعدی فلزی هدایت الکتریکی آنها در راستای محور سیم است.

نانوسیم‌ها کاربردهای زیادی در بخش‌های مختلف مانند ساخت رایانه‌های بسیار کوچک با سرعت بسیار بالا ساخت لیزر‌های بسیار کوچک، تشخیص بیماری‌ها، حافظه‌های مغناطیسی و پیه‌دارند. نانوسیم‌ها نیز می‌توانند به صورت خالص و یا ترکیبی از چند نوع ماده مختلف باشند.

نانو مواد دو بعدی (2D)

این مواد دارای دو بعد آزاد و یک بعد در مقیاس نانو می باشند. مواد با یک بعد در

مقیاس نانو عمدتاً شامل لایه های نازک یا پوشش های سطحی می باشد.
عوامل تاثیرگذار در خواص نانوپوشش ها، جنس و ضخامت آنها می باشد.

برای مثال سلفون های نگه دارنده مواد غذایی یک نوع پوشش هستند. حال اگر
ضخامت آنها در ابعاد نانو باشد، به آنها نانوپوشش گفته می شود.

نانو پوشش ها لایه هایی با ضخامت 1 تا 100 نانومتر هستند که به صورت پوشش
روی مواد دیگر قرار می گیرند و باعث تغییر خواص و ویژگی های آنها می شوند. لایه
های نازک نیز می توانند به صورت خالص و یا ترکیبی از چند ماده مختلف باشند.

$$E = mc^2$$

Embrace uncertainty.
Some of the most
beautiful chapters in our
lives don't have a title
until much later.

#انجمن_نانو_کستران_مدرسه_امامت_بام_ایران